

Andrzej Matoga

Bocheniec, gm. Małogoszcz, woj. kieleckie. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 16, 74-75

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BOCHENIEC, gm. Małogoszcz
woj. kieleckie
Stanowisko 2

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadził mgr Andrzej Matoga. Finansował WKZ w Kielcach przy udziale Urzędu Gminy w Małogoszczu. Dziewiąty sezon badań. Cmentarzysko z III-V okresu epoki brązu.

Pracami objęto północno-zachodnią i północną część cmentarzyska, gdzie przebadano obszar o powierzchni 385 m² odkrywając 3 groby /nr 126-128/. Dwa spośród nich to obiekty ciałopalne, popielnicowe, złożone wyłącznie z popielnicy zawierającej przepalone kości ludzkie. Związek tych grobów z kulturą łużycką jest pewny.

Do obiektów o zupełnie innym charakterze należy natomiast zaliczyć zbiorowy grób szkieletowy nr 126. Jest to już trzeci tego typu obiekt odkryty na cmentarzysku. Podobnie jak dwa pierwsze, posiadał on potężną konstrukcję kamienną w kształcie owalu lub raczej prostokąta o wymiarach 140 x 370 cm i orientacji wzdłuż osi NE-SW. Konstrukcja ta składała się z sześciu warstw ściśle przylegających do siebie, różnej wielkości kamieni tworzących obwarowanie o szerokości przeciętnej 30-40 cm a wysokości 70-80 cm. Kamienie użyte do budowy grobu to z reguły cienkie wapienne płyty.

Na poziomie ujawnienia się obiektu, na głębokości 12-25 cm, przy południowej stronie obwarowania kamiennego wystąpiły dwa skupienia ceramiki. W jednym znajdowały się fragmenty kubka, w drugim skorupy misy. Na poziomie drugiej warstwy kamieni, pośrodku obwarowania leżał na boku niewielki kubek. Kolejne skupienie skorup wystąpiło wśród kamieni w północno-zachodniej partii grobu. Wyróżniono tu skorupy z misy i garnka o esowatym profilu. Dalsze naczynia znaleziono na poziomie trzeciej warstwy kamieni. W południowej części grobu wystąpił kubek. W północnej zaś części obiektu leżał na boku duży garnek przytykając wylewem do pierwszej odkrytej czaszki. Obok znaleziono dwie kolejne czaszki. Na poziomie czwartej, piątej i szóstej warstwy kamieni całe wewnątrz grobu wypełnione było nie spalonymi kośćmi ludzkimi. Przy czym nie stwierdzono pochówku centralnego, ani też nie zanotowano układu anatomicznego, który obejmowałby cały pochówek. W sumie w grobie pochowanych zostało co najmniej 23 zmarłych, tyle bowiem wyróżniono czaszek lub ich fragmentów. Czaszki zasadniczo umieszczone były na krańcach jamy grobowej, leżąc w różnym układzie, w rzędzie przy kamieniach obwarowania. W północnej partii grobu, w pobliżu czaszek znaleziono skrętek drutu brązowego, paciorek szklany oraz szpilę brązową z nieznacznie sklepioną i zwiniętą główką. Wśród kości w południowej partii

grobu wystąpiła szpila o kulistej główce oraz zdobiony guziczek brązowy.

Opisany grób swą formą oraz rodzajem pochówku wyraźnie nawiązuje do obiektów znanych z obrębu kultury trzcinińskiej. Sprawa jego przynależności kulturowej komplikuje się jednak jeśli weźmiemy pod uwagę materiał zabytkowy. Znalezione naczynia lub ich fragmenty nie wykazują bowiem cech kultury trzcinińskiej. Brak jest np. w ogóle typowej dla tej kultury ornamentyki. Formy zaś naczyń bardziej nawiązują do wczesnożużyckich egzemplarzy ze środkowej Polski niż do okazów znajdujących w obiektach trzcinińskich. Także zabytki metalowe nie wykazują cech II okresu epoki brązu, są na pewno późniejsze, a orientacyjnie można je datować w ramach III okresu brązu. Z ostateczną więc interpretacją chronologiczno-kulturową odkrytego obiektu należy się wstrzymać do czasu przeprowadzenia wnikliwej analizy wszystkich grobów z cmentarzyska datowanych na III okres epoki brązu.

Materiały znajdują się w Instytucie Archeologii UJ.

Badania będą kontynuowane.

CHRÓŚCICE, gm. Dobrzeń Wielki
woj. opolskie
Stanowisko B

Konserwator Zabytków
Archeologicznych w Opolu

Badania prowadził mgr Krzysztof
Spychała. Finansował WKZ w Opolu.
Pierwszy sezon badań. Cmentarzy-
sko ciałopalne: V okres epoki brą-
zu i okres halsztacki C.

Cmentarzysko położone jest na kulminacji piaszczy-
stej wydmy, około 165 m na północny zachód od kościoła w
Chróścicach, około 850 m na południowy zachód od toru kole-
jowego i około 600 m na północny wschód od drogi do Starych
Siołkowic, w rejonie przysiółka Kwaśno.

Przebadano obszar 2 arów. Odkryto 12 grobów i 4
jamy. Groby w dużej części zniszczone przez orkę. Na wyróż-
nienie zasługuje jeden grób dwupopielnicowy oraz grób, w
którym znaleziono brązową szpilę i fragmenty zabytków z
brązu i żelaza. Zabytki te, a także spalone kości złożone
były w dobrze zachowanych urnach. W innych pochówkach zna-
leżono bardzo zniszczone popielnice i przystawki. Zacho-
wały się głównie dolne części tych garnków.

Podczas badań określono północną i południową
granicę cmentarzyska, które najprawdopodobniej było lokal-
nym miejscem sepulkralnym.

W obrębie przebadanego obszaru na powierzchni
znaleziono miniaturową, kamienną siekierkę oraz dobrze za-
chowany brązowy nóż.